

A könnyebb írásmód és az általánosság kedvéért használjuk az $n = 1995$ jelölést; az n speciális voltát csak a III. megoldásban használjuk ki, ott is csak annyiban, hogy n páratlan.

I. megoldás. A feladatot úgy fogalmazhatjuk, hogy vannak olyan $\varepsilon_i = \pm 1$ ($0 \leq i \leq n$) együtthatók, amelyekkel $\left| \sum_{i=0}^n \varepsilon_i z^i \right| \leq 4$. Általánosabban azt fogjuk igazolni, hogy tetszőleges, legfeljebb egységnyi abszolút értékű z_i ($0 \leq i \leq n$) komplex számok esetében található olyan $\varepsilon_i = \pm 1$ ($0 \leq i \leq n$) együtthatók, amelyekkel $\left| \sum_{i=0}^n \varepsilon_i z_i \right| \leq \sqrt{2}$. Az n -re vonatkozó teljes indukcióval bizonyítunk. $n = 0$ esetén az állítás nyilvánvaló, $n = 1$ esetén pedig azonnal következik a

$$\begin{aligned} |z_0 + z_1|^2 + |z_0 - z_1|^2 &= (z_0 + z_1)(\bar{z}_0 + \bar{z}_1) + (z_0 - z_1)(\bar{z}_0 - \bar{z}_1) = \\ &= 2z_0\bar{z}_0 + 2z_1\bar{z}_1 = 2|z_0|^2 + 2|z_1|^2 \leq 4 \end{aligned}$$

egyenlőtlenségből. Legyen most $n \geq 2$. A célunk az, hogy a bizonyítandó állítást visszavezessük az $(n-1)$ -re vonatkozó hasonló állításra. Kössük ehhez össze a z_i -t és a 0 -t egy-egy ε_i egyenessel ($0 \leq i \leq n$). A kapott egyenesek $2(n+1)$, azaz legalább 6 (esetleg elfajuló) szögtartományra bontják a síkot, vagyis a szögek között kell lennie legfeljebb 60 fokosnak. Feltehetjük pl., hogy az e_{n-1} és az e_n egyenesek legfeljebb 60 fokos szöget zárnak be. Mivel a bizonyítandó állításon nem változtat, ha a z_n -et kicseréljük $(-z_n)$ -re, ezért azt is feltehetjük, hogy z_{n-1} és z_n szöge (ha létezik) legfeljebb 60 fok. De akkor a $0, z_{n-1}, z_n$ pontok által határolt (esetleg elfajuló) háromszögben a 0 -val szemköztes oldal nem lehet a másik kettő mindegyikénél nagyobb, más szóval

$$|z_{n-1} - z_n| \leq \max(|z_{n-1}|, |z_n|) \leq 1.$$

Ezért az $(n-1)$ -re vonatkozó indukciós feltevést alkalmazhatjuk a z_0, \dots, z_{n-2} és $z_{n-1} - z_n$ legfeljebb egységnyi abszolút értékű számokra, vagyis alkalmas $\varepsilon_i = \pm 1$ ($0 \leq i \leq n-1$) együtthatókkal

$$|\varepsilon_0 z_0 + \dots + \varepsilon_{n-2} z_{n-2} + \varepsilon_{n-1} z_{n-1} - \varepsilon_n z_n| \leq \sqrt{2},$$

ami igazolja az n -re vonatkozó állítást.

Frenkel Péter (Fazekas M. Főv. Gyak. Gimn., III. o. t.) dolgozata alapján

II. megoldás. A feladatot most is abban az erősebb formában oldjuk meg, amikor a 4 helyén a $\sqrt{2}$ áll. Vezessük be a $p(z) = 1 + z + \dots + z^n$ jelölést. Megmutatjuk, hogy a $p(z)$ és a $p(-z)$ polinomok egyike eleget tesz a feltételeknek. A bizonyítás egyszerű. Nyilvánvaló, hogy ezen polinomok minden együtthatója ± 1 . Ha z valós része nem pozitív, akkor

$$|1 - z|^2 = (1 - z)(1 - \bar{z}) = 1 - (z + \bar{z}) + z\bar{z} \geq 1 + z\bar{z} = 1 + |z|^2 = 2$$

alapján a háromszög-egyenlőtlenséget is használva

$$|p(z)| = \left| \frac{1 - z^{n+1}}{1 - z} \right| \leq \frac{|1 - z^{n+1}|}{\sqrt{2}} \leq \frac{1 + |z^{n+1}|}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}.$$

Ha z valós része pozitív, akkor $-z$ valós része negatív, tehát az előbbi eredmény szerint

$$|p(-z)| \leq \sqrt{2}.$$

Ezzel a feladatot megoldottuk.

III. megoldás. Az I. megoldásbeli állításnak azt a gyengébb változatát fogjuk egyszerű módon igazolni, hogy ha n páratlan, és z_i ($0 \leq i \leq n$) egységnyi abszolút értékű komplex számok, akkor található olyan $\varepsilon_i = \pm 1$ ($0 \leq i \leq n$) együtthatók, amelyekkel $\left| \sum_{i=0}^n \varepsilon_i z_i \right| < \pi$. Ebből még mindig következik a feladat állítása. A z_i ($0 \leq i \leq n$) számok az egységkörön egy páros oldalszámú (esetleg elfajuló) húrsokszöget jelölnek ki, amelynek kerülete – mint ismeretes – kisebb a kör kerületénél, 2π -nél. Ha a sokszög oldalait valamilyen körüljárás szerint egymásra következő egészekkel számozzuk, akkor a kerület kifejezhető a páros, illetve a páratlan indexű oldalak összhosszainak összegeként. Valamelyik összhossz tehát kisebb π -nél. Az általánosság csorbítása nélkül feltehetjük, hogy az esetleg ponttá fajuló $\overline{z_0 z_1}, \overline{z_2 z_3}, \dots, \overline{z_{n-1} z_n}$ húrok azok az *oldalak*, amelyek összhossza kisebb π -nél, de akkor a háromszög-egyenlőtlenség szerint

$$|z_0 - z_1 + \dots + z_{n-1} - z_n| \leq |z_0 - z_1| + \dots + |z_{n-1} - z_n| < \pi.$$

Ezzel állításunkat igazoltuk, sőt egy kicsit többet is: az $\varepsilon_i = \pm 1$ ($0 \leq i \leq n$) együtthatók úgy is megválaszthatók, hogy közöttük ugyanannyi $+1$ legyen, mint -1 .

Megjegyzés. Jelöljük \mathcal{P}_n -nel (n pozitív egész) azon $(n-1)$ -edfokú polinomok halmazát, amelyek minden együtthatója ± 1 , továbbá \mathcal{E} -vel az egységnyi abszolút értékű komplex számokat. A fentiek során igazoltuk, hogy minden $z \in \mathcal{E}$

számhoz található olyan $p \in \mathcal{P}_n$ polinom, hogy $|p(z)| \leq \sqrt{2}$ teljesül. Ez az eredmény érdekes abból a szempontból, hogy tetszőleges $z \in \mathcal{E}$ szám esetében a $|p(z)|$ értékek négyzetes átlaga a $p \in \mathcal{P}_n$ polinomokon kereken \sqrt{n} , amint az rövid számolással ellenőrizhető. Hasonlóan az is igaz, hogy tetszőleges $p \in \mathcal{P}_n$ polinom esetében pontosan \sqrt{n} a $|p(z)|$ értékek négyzetes (integrál)átlaga a $z \in \mathcal{E}$ számokon. Az analóg kérdésre azonban, tehát hogy tetszőleges $p \in \mathcal{P}_n$ esetében milyen kicsi $|p(z)|$ érték garantálható egy alkalmas $z \in \mathcal{E}$ -vel, nem ismeretes a válasz. Sőt, még az a sejtés sem dőlt meg, hogy létezik olyan c pozitív konstans és minden n -re egy olyan $p_n \in \mathcal{P}_n$ polinom, hogy $\min_{z \in \mathcal{E}} |p_n(z)| > c\sqrt{n}$. Ellenben Rudin 1959-ben konstruált olyan $p_n \in \mathcal{P}_n$ polinomokat, amelyekre $\max_{z \in \mathcal{E}} |p_n(z)| < 5\sqrt{n}$ teljesül.